

Regionfullmäktige

Svar på interpellation från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet – Tillgången på tandsköterskor behöver säkerställas

I en interpellation från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet, ställs frågorna:

- Hur ser den politiska ledningen på resultatet i fackförbundet Visions tandsköterskeenkät?
- Hur ser den politiska ledningen på att det finns 20 vakanta tandskötersketjänster?
- Planerar den politiska ledningen att förbättra situationen för tandsköterskor, om så är fallet, hur?

Sammanfattning och svar

Visions enkät lyfter fram flera aspekter relaterat till vår tandvård, förutom att lyfta fram en önskan om högre lön så efterfrågas möjligheten till karriärsutveckling och fortbildning. Cirka hälften av de 123 medlemmar i länet som tillfrågats har svarat att de ångrar sitt yrkesval. Den största enskilda faktorn är lönen, men även stress och hög arbetsbelastning påverkar, men även situationen med hot och våld på arbetsplatsen. 71 procent av de tillfrågade uppger att bristen på tandsköterskor är större än för tre år sedan.

Resultatet från enkäten visar att det finns anledning att fortsätta arbetet med att utveckla tandsköterskors förutsättningar och roll, såväl inom Region Jönköpings län som nationellt. Fortsatta insatser behöver fortsatt ske för att behålla medarbetare, med inriktning mot arbetsmiljö, arbetsvillkor, utvecklingsmöjligheter samt nära ledarskap.

En del av lösningen finns i tillskapandet av en tandläkarutbildning i Jönköping, där ett Centrum för odontologi och oral hälsa med utbildningar för tandsköterskor och tandhygienister är centrala för tandvårdens kompetensförsörjning i länet.

Folktandvården verkar på en konkurrensutsatt marknad där Folktandvårdens lönekostnader och lönesatsningar i allmäntandvården måste finansieras med egna medel. Det innebär att satsningar som görs finansieras med intäkter från patientavgifter. I korthet innebär det att storleken på intäkterna är direkt kopplade till antalet anställda tandläkare och tandhygienister. Vid brist på dessa yrken minskar möjligheten till lönesatsningar.

Tandsköterskeutbildningen är en yrkesutbildning på 18 månader och yrkesrollen tandsköterska är i Region Jönköpings län arbetsvärderad till lönebox B. Arbetsvärdering av grundkraven i yrken i Region Jönköpings län bygger på en sammanvägning av faktorer såsom krav på kunskap, färdigheter, ansvar, ansträngning och arbetsförhållanden. Arbetsvärderingen ligger till grund för den önskade lönestrukturen i Region Jönköpings län. Medellön för tandsköterska i Region Jönköpings län 2023 är 28 813 kr. Som inom en del andra yrken har Region Jönköpings län som offentligt finansierad verksamhet svårt att lönemässigt konkurrera med privata arbetsgivare. Men i aktuellt löneläge ligger tandsköterskans lön i Region Jönköpings län väl till i förhållande till övriga regioner och på en nivå för den önskade lönestrukturen inom vår region. De senaste fyra åren har den politiska ledningen i Region Jönköpings län gjort en medveten lönesatsning på bland annat tandsköterskor, om 1 procent utöver ordinarie löneutrymme för respektive år. 2023 motsvarar det en genomsnittlig löneökning om 4,2 procent för tandsköterskekollektivet.

Inom Folktandvården pågår en generationsväxling i yrkesgruppen tandsköterskor, där en naturlig avgång leder till vakanser, samtidigt som det i länet finns få tandsköterskor tillgängliga för rekrytering. Ur ett nationellt och regionalt perspektiv möter tillgången på utbildad odontologisk personal inte efterfrågan. Idag finns två utbildningsanordnare för tandsköterskeutbildning i Jönköpings län; Tranås utbildningscenter och Folkuniversitetet. Vid Tranås utbildningscenter utgörs hälften av platserna av distansutbildning. Vid Folkuniversitetet har majoriteten av studenterna sin verksamhetsförlagda utbildning i Linköping och ett fåtal i Gislaved. Dock har Folkuniversitetet fått avslag på ansökan om nya utbildningsomgångar från 2024. Folktandvården har vid 3 tillfällen de senaste 5 åren stöttat Hälsohögskolans ansökan om att starta ytterligare en tandsköterskeutbildning i länet. Ansökningarna har inte bifallits av Myndigheten för yrkeshögskolan.

I dagsläget är utvecklingsvägarna för tandsköterskor begränsade. Inom Folktandvården pågår arbete med att etablera riktade interna utbildningar till specialisttandsköterska. Rollen som specialisttandsköterska förväntas innebära såväl kompetensutveckling som löneyft. Uppdrag som chef, klinikkoordinator eller strategiska uppdrag är exempel på andra karriärvägar för tandsköterskor. I takt med att nya, digitala arbetssätt införs skapas variation i det patientnära arbetet och ger ökad resurseffektivitet.

Thomas Gustafsson (S)
Ordförande i nämnden för folkhälsa
och sjukvård